

32 Rewolucja francuska

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XXV. Rewolucje XVIII w.

Uczeń:

- 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki rewolucji francuskiej;
- 4) ocenia znaczenie rewolucji francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 1) ocenia rolę przywódców rewolucji francuskiej;
- 2) charakteryzuje etapy rewolucji francuskiej i wyjaśnia specyfikę okresu jakobińskiego;
- 3) ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Francji w dobie dyktatoratu.

CZAS ZAJĘĆ

2 godziny lekcyjne

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: V 1789, 14 VII 1789, 26 VIII 1789, 1791, 1792, 1793, 1793–1794, 1794, 1795
- postaci: Ludwika XVI, Marii Antoniny, Emmanuela Josepha Sieyès, Marie Josepha de La Fayette'a, Olympe de Gouges, Maksymiliana Robespierre'a, Georges'a Dantona, Jeana-Paula Marata, Antoine'a Louisa Saint-Justa

ROZUMIE

- pojęcia: stan trzeci, Zgromadzenie Narodowe, Zgromadzenie Konstytucyjne (Konstytuanta), Wielka Rewolucja Francuska, Deklaracja praw człowieka i obywatela, kluby polityczne, jakobini, kordelierzy, feuillanci, żyrondyści, centrum (bagny), monarchiści, sankiuloci, terror jakobiński, Komitet Ocalenia Publicznego, Komitet Bezpieczeństwa Powszechnego (Trybunał Rewolucyjny), dyktatura jakobinów, powstanie w Wandei, wielki terror, przewrót termidoriański, burżuazja, dyktatoriat

POTRAFI

- przedstawić genezę rewolucji francuskiej z uwzględnieniem czynników społecznych, gospodarczych i politycznych
- scharakteryzować przebieg rewolucji francuskiej
- omówić znaczenie zdobycia Bastylji dla budowy mitu rewolucji francuskiej
- omówić znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela
- wyjaśnić okoliczności, w jakich Francja została republiką
- omówić okres dyktatury jakobinów

- scharakteryzować najważniejsze stronnictwa polityczne w czasie rewolucji francuskiej
- ocenić rolę przywódców rewolucji francuskiej
- opisać okres wielkiego terroru
- ocenić sytuację wewnętrzną i międzynarodową Francji w okresie dyktatoratu
- omówić skutki rewolucji francuskiej
- ocenić znaczenie rewolucji francuskiej dla dziejów świata

Materiał realizowany na pierwszej godzinie lekcyjnej

I. WPROWADZENIE

Zwracamy uwagę na fakt, że oprócz amerykańskiej rewolucji w XVIII w. doszło do jeszcze jednego zrywu o podobnej skali. Miejscem poważnych przemian stała się Francja.

II. ROZWINIĘCIE

Odtwarzamy film *Co wywołało rewolucję francuską?* i prosimy o wynotowanie na jego podstawie przyczyn rewolucji we Francji.

Po zakończeniu filmu wybrane osoby odczytują swoje odpowiedzi. Zapisujemy na bieżąco podawane przyczyny na tablicy, a następnie dzielimy je na te, które miały bezpośrednie znaczenie oraz te, które o wybuchu rewolucji przesądziły w mniejszym stopniu.

Polecamy lekturę tekstu źródłowego (m2, s. 338) i zadajemy pytanie:

› Czym według Emmanuela Sieyèsa był stan trzeci?

Uczniowie analizują ilustrację (m1, s. 336), czytają jej opis, a następnie wykonują polecenie 2 z podręcznika (s. 337).

Następnie, posiłkując się treścią podrozdziału *Wybuch rewolucji francuskiej* (s. 338–339), nakreślamy sytuację z pierwszych miesięcy rewolucji. Zadajemy pytanie:

› Jakie znaczenie dla ludu Paryża miało zdobycie Bastylii?

Mówimy, że jednym z najważniejszych momentów rewolucji było uchwalenie Deklaracji praw człowieka i obywatela. Prosimy uczniów o wykonanie poleceń 2 i 3 z podręcznika (s. 339) na podstawie tekstu źródłowego (m4, s. 339).

Opowiadamy o ustanowieniu monarchii konstytucyjnej. Zwracamy uwagę na sytuację wewnętrzną Francji (ucieczka elit, niezdecydowanie monarchy, po której stronie sporu stanąć, pojawienie się klubów politycznych). Polecamy uczniom, aby przyjrzeni się grafice (m5, s. 340), przeczytali jej opis i wykonali polecenie 1 (s. 340).

Podkreślamy, że okres rewolucji francuskiej to czas kształtowania się pierwszy klubów politycznych. Prosimy o zapoznanie się z informacjami w tabeli (m6, s. 341), a następnie udzielenie odpowiedzi do zadania 2 (s. 340).

Mówimy o słabnącej z tygodnia na tydzień pozycji politycznej Ludwika XVI. Prosimy uczniów o przeczytanie fragmentu *Francja republiką* (s. 342–343) oraz podpisu do ilustracji ukazującej ścięcie monarchy (m8, s. 342), a następnie zadajemy pytania:

› Jak wieści o wybuchu i przebiegu rewolucji przyjęli władcy innych państw?

› Co się zmieniło w sposobie zarządzania francuską armią?

› W jakich okolicznościach doszło do ogłoszenia Francji republiką?

› Co doprowadziło do stracenia Ludwika XVI?

III. PODSUMOWANIE

Inicjujemy dyskusję na temat: *Czy ścięcie Ludwika XVI było konieczne?*

METODY KONTROLI

Uczniowie wykonują polecenie 1 z podsumowania w podręczniku (s. 347).

Materiał realizowany na drugiej godzinie lekcyjnej

I. WPROWADZENIE

Zadajemy uczniom pytania:

- ▶ Jakie były przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej?
- ▶ Które momenty rewolucji można uznać za przełomowe i dlaczego?

Zapowiadamy, że na dzisiejszych zajęciach będziemy kontynuować opowieść o rewolucji francuskiej. Podajemy temat (*Okres republiki we Francji i upadek jakobinów*) oraz główny cel lekcji (*Dowiem się, jakie zmiany w dziedzinie kultury i sposobie rządzenia zostały wprowadzone w okresie republiki*).

II. ROZWINIĘCIE

Dzielimy klasę na trzy grupy, rozdajemy instrukcje i udostępniamy linki do artykułów na temat sytuacji we Francji w czasach rządów jakobinów.

Grupa I

Wcielcie się w rolę amerykańskich dziennikarzy zbierających materiał do artykułu na temat sytuacji międzynarodowej Francji w okresie republiki. Przeczytajcie podrozdział *Dyktatura jakobinów* w podręczniku (s. 343–345) oraz fragment *Pierwsze koalicje antyfrancuskie, uczestnicy* z tekstu Herberta Gnasia *Koalicje antyfrancuskie – daty, skład, przyczyny zawiązania, rezultaty* dostępnego w Internecie. A następnie zredagujcie krótką notatkę streszczającą wątki, które chcecie zaprezentować w artykule.

Grupa II

Wcielcie się w rolę amerykańskich dziennikarzy zbierających materiał do artykułu na temat władzy jakobinów we Francji. Przeczytajcie podrozdział *Dyktatura jakobinów* w podręczniku (s. 343–345) oraz tekst *Maximilien de Robespierre – poszedł o krok za daleko*. A następnie zredagujcie krótką notatkę streszczającą wątki, które chcecie zaprezentować w artykule.

Grupa III

Wcielcie się w rolę amerykańskich dziennikarzy zbierających materiał do artykułu na temat powstania przeciwko jakobinom we Francji. Przeczytajcie podrozdział *Dyktatura jakobinów* w podręczniku (s. 343–345) oraz tekst Marcina Monety *Powstanie wandejskie, czyli ludobójstwo Francuzów rękami... Francuzów*. A następnie zredagujcie krótką notatkę streszczającą wątki, które chcecie zaprezentować w artykule.

Podkreślamy, że rządy jakobinów opierały się na przemocy i okrucieństwie wobec przeciwników politycznych i wrogów rewolucji. Z czasem terror narastał i zaczął obejmować coraz więcej grup społecznych. Dyktatura jakobinów przeszła do historii jako okres wielkiego terroru. Polecamy uczniom lekturę tekstu źródłowego z podręcznika (m11, s. 345) będącego ilustracją tamtego czasu we Francji i prosimy o wykonanie polecenia 3 (s. 345).

Następnie, korzystając z podrozdziału *Przewrót termidoriański* (s. 345–346) w podręczniku, omawiamy zmiany wprowadzone przez jakobinów w dziedzinie religii oraz w kalendarzu. Zwracamy uwagę na wydarzenie nazwane przewrotem termidoriańskim i opowiadamy o jego konsekwencjach.

III. PODSUMOWANIE

Prosimy uczniów o przeczytanie podrozdziału *Znaczenie rewolucji francuskiej* (s. 346), a następnie inicjujemy dyskusję pod tym samym tytułem.

METODY KONTROLI

Uczniowie wykonują polecenie 2 z podsumowania w podręczniku (s. 347).

PRACA DOMOWA

Prosimy uczniów o przyniesienie na następną lekcję kolorowych markerów i flamastrów niezbędnych do stworzenia mapy myśli.